

**Sprawozdanie Biblioteki Głównej
i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego
Politechniki Warszawskiej za rok 2012**

I. ORGANIZACJA

System biblioteczno-informacyjny Politechniki Warszawskiej (SBI PW) na koniec 2012 roku liczył 31 jednostek.

Biblioteka Główna	1
Filie Biblioteki Głównej	3
Biblioteki Domów Studenckich	3
Biblioteki wydziałowe	12
Biblioteki instytutowe	10
Biblioteka Szkoły	1
Biblioteka Zakładu	1

Wykaz jednostek SBI PW zawiera Załącznik 1.

W 2012 roku została zlikwidowana Biblioteka Wydziału Administracji i Nauk Społecznych, a jej zbiory przejęła Biblioteka Główna.

W wykazie, zamieszczonym w Załączniku 1, nie uwzględniono jednostek, które formalnie nie zostały zlikwidowane, ale których zbiory zlikwidowano. Są to:

- Biblioteki Instytutu Technik Wytwarzania oraz Instytutu Technologii Maszyn (Wydział Inżynierii Produkcji),
- Biblioteka Instytutu Konstrukcji Budowlanych oraz Biblioteka Mechaniki Konstrukcji Inżynierskich (Wydział Inżynierii Lądowej)

Ponadto, w wykazie brak Biblioteki Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (jednostka pozawydziałowa), która nie prowadzi działalności od kilku lat.

W 2012 roku wprowadzono lub zmieniono istniejące na Uczelni następujące uregulowania prawne w zakresie organizacji i funkcjonowania jednostek SBI:

- Zarządzenie Rektora nr 019/2012 z dnia 27/02/2012 zmieniające zarządzenie nr 30/2009 Rektora PW z dnia 24 września 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej (zmiana

nazwy Filii BG PW Biblioteki Szkoły Nauk Społecznych i Technicznych w Płocku na Filię Biblioteki Głównej PW w Płocku)

- Uchwała Senatu nr 456/XLVII/2012 z dnia 25/04/2012 w sprawie oceny funkcjonowania systemu biblioteczno-informatycznego PW (więcej zob. pkt. 2. s. 5).
- Zarządzenie Rektora nr 055/2012 z dnia 23/10/2012 w sprawie przyjmowania darowizn przeznaczonych dla jednostek organizacyjnych Politechniki Warszawskiej, Samorządu Doktorantów oraz Samorządu Studentów.
- Uchwała Senatu nr 026/XLVIII/2012 z dnia 21/11/2012 w sprawie utworzenia centralnego systemu ewidencji i archiwizacji dorobku piśmienniczego, wydawniczego i dydaktycznego, pracowników, doktorantów, studentów i jednostek Uczelni oraz Repozytorium Politechniki Warszawskiej (więcej zob. pkt. 8.1.1. s.21).

1.1 Pracownicy

Liczba etatów w 2012 roku w całym SBI PW wyniosła ogółem 132,5 (w tym 93 w BG PW). Zatrudniano łącznie 149 bibliotekarzy [Załącznik 2].

W 2012 roku w Bibliotece Głównej jedna osoba zdała egzamin na bibliotekarza dyplomowanego (listopad 2012 roku), jedna awansowała stanowisko kustosza i jedna na stanowisko starszego bibliotekarza.

W związku z przejściem na emeryturę mgr Jana Zaleskiego, wieloletniego zastępcy dyrektora Biblioteki Głównej, funkcję tę od 1 marca 2012 roku objęła mgr Olga Giwer, która jednocześnie zrezygnowała z pełnienia funkcji kierownika Filii BG PW Biblioteki Wydziału Chemicznego.

W okresie od stycznia do końca września 2012 roku odbyły się 4 posiedzenia Rady Bibliotecznej, ostatnie w kadencji 2008-2012. Przedstawiciele Biblioteki Głównej pracowali w kończącej się kadencji 2008-2012 w Komisjach Senackich: ds. Nauki, ds. Organizacji Uczelni, ds. Współpracy z Zagranicą, ds. Historii i Tradycji, ds. Rozwoju Kampusów Akademickich oraz ds. Kształcenia, a także w Radzie Muzealnej.

W związku ze zmianą kadencji i wyborami nowych władz i organów kolegialnych w PW, w maju 2012 roku wybrano do Rady Bibliotecznej nowej kadencji przedstawicieli SBI, a w ostatnim kwartale 2012 roku, przedstawiciele z grona nauczycieli akademickich wybrały rady wydziałów, samorząd studencki i rada doktorantów. Pierwsze posiedzenie Rady Bibliotecznej w kadencji 2012-2016 odbyło się w grudniu 2012 roku. Skład nowej Rady Bibliotecznej zawiera Załącznik 2A.

Przedstawiciele Biblioteki Głównej zostali wybrani na kadencję 2012-2016 do składu 5 następujących Komisji Senackich: ds. Nauki, ds. Historii i Tradycji, ds. Etyki, ds. Kształcenia, ds. Organizacji Uczelni.

Przedstawiciele Biblioteki Głównej kontynuowali w 2012 roku współpracę z instytucjami i bibliotekami zewnętrznymi. Wśród tych działań na uwagę zasługuje szczególnie udział dyrektora Biblioteki Głównej w pracach Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich (sekretarz RW KDBASP w kadencji 2009-2014) oraz 3 osób z grona pracowników Biblioteki Głównej, w powołanych przez RW KDBASP Zespołach:

- ds. deduplikacji (przekształcony w StatEl), którego celem było uporządkowanie terminologii dotyczącej źródeł elektronicznych oraz ujednoczenie danych statystycznych o tych zasobach dla celów ankiet i rankingów prasowych (2 osoby);
- ds. multiwyszukiwarek, której celem była analiza dostępnego na rynku oprogramowania, które umożliwia równoczesne przeszukiwanie wielu źródeł informacji (1 osoba).

Prowadzono bieżącą współpracę w ramach projektu BazTech (5 osób) i BazTol (2 osoby), a także poprzez udział we wspólnych przedsięwzięciach grupy bibliotek polskich uczelni technicznych POLBIT (organizacja Seminarium *Działalność bibliotek na rzecz parametryzacji uczelni* więcej zob. pkt.7. s.20).

Dwie osoby stale współpracują ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich przy realizacji projektów dotyczących:

- zmian w ustawodawstwie bibliotecznym,
- określenia wskaźników funkcjonowania bibliotek pedagogicznych i publicznych.

1.2 Pomieszczenia biblioteczne

Wielkość pomieszczeń bibliotek SBI, liczbę czytelników oraz miejsc dla czytelników w latach 2007-2012 podano w Tabeli 2

	Powierzchnia (m.kw.)	Liczba czytelń	Liczba miejsc dla czytelników
2007	9 509	35	1 117
2008	9 532	35	1 117
2009	9 410	34	1 069
2010	9 689	34	1 053
2011	9 906	36	1 060
2012	9 537	36	1 022

Tab.2. Pomieszczenia biblioteczne łącznie w latach 2007-2012

Dane dotyczące pomieszczeń bibliotecznych na poszczególnych wydziałach w 2012 roku przedstawiono w Załączniku 3.

Zakończono prace związane z przeniesieniem części zbiorów do magazynu zewnętrznego w DS. Babilon. W pomieszczeniu 018 (o powierzchni 62,37m²) w piwnicach Gmachu Głównego, przekazanym na potrzeby Biblioteki Głównej, przeprowadzono prace remontowe (finansowane ze środków centralnych PW) i wyposażono je w nowe regały jezdne (sfinansowane ze środków Biblioteki Głównej). Przeniesiono tam zbiory czasopism ze zwalnianych przez BG PW pomieszczeń (4-8). Wykonano remont ciągu pomieszczeń pracowniczych na parterze Gmachu Głównego (10-15, oraz w 69 i 70), a także części pomieszczeń magazynowych (012 i 017). We wszystkich pomieszczeniach w Gmachu Głównym dokonano wymiany okien oraz prowadzono prace związane z instalacją centralnego systemu przeciwpożarowego – zadania te były finansowane ze środków Uczelni.

2. ZADANIA

Przyjęty w 2011 roku Uchwałą Senatu Regulamin funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego PW wskazuje, jako podstawowe następujące zadania SBI:

- zapewnienie dostępu do literatury naukowej i dydaktycznej;
- prowadzenie, we współpracy z właściwymi jednostkami Uczelni, prac bibliograficznych dokumentujących dorobek piśmienniczy i wydawniczy pracowników Uczelni, jej doktorantów i studentów;
- informowanie o zbiorach bibliotecznych i usługach informacyjnych;

- udział w kształceniu [...] przez organizowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych, wystaw i pokazów promujących zbiory biblioteczne, źródła informacji i efektywne metody korzystania z nich;
- ochronę zbiorów bibliotecznych stanowiących własność Politechniki Warszawskiej;
- współdziałanie z bibliotekami naukowymi w kraju i zagranicą oraz innymi instytucjami i organizacjami we wdrażaniu najnowszych technologii i metod pracy bibliotek, aktualizacji zbiorów bibliotecznych, świadczeniu usług bibliotecznych i informacyjnych

Regulamin stanowi, że wszystkie jednostki SBI stosują jednolity, zintegrowany system biblioteczno-informacyjny, którego celem jest zapewnienie elektronicznej ewidencji zbiorów, ich jednolitego opracowania oraz zapewnienia informacji o ich dostępności.

Otrzymane sprawozdania jednostek SBI wskazują, że spośród 31 funkcjonujących jednostek SBI na koniec 2012 roku **8 bibliotek** nie wywiązuje się z obowiązku bieżącej współpracy i ewidencji nowych nabytków w Centralnym Katalogu Zbiorów Bibliotek PW.

Ocena SBI, dokonywana sukcesywnie od maja do grudnia 2011 roku (na podstawie Decyzji nr 39/2011 Rektora PW), w marcu 2012 roku została zakończona przygotowaniem *Sprawozdania Zespołu ds. oceny funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej*, które po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Bibliotecznej, zostało przyjęte przez Senat PW (*Uchwała Senatu nr 456/XLVII/2012 z dnia 25/04/2012*).

Wnioski z oceny SBI wskazały na :

1. pozytywną ocenę obowiązujących uregulowań prawnych w zakresie działalności jednostek SBI, ale wskazano także na potrzebę uzupełnienia aktów prawnych dotyczących gromadzenia zbiorów, ewidencji dorobku pracowników Uczelni oraz modyfikacji zasad pobierania opłat za nieterminowy zwrot książek;
2. trudności we wdrażaniu zintegrowanego systemu bibliotecznego, spowodowane m.in. różnym poziomem realizacji zadań SBI w bibliotekach i strukturą organizacyjną SBI; Zespół ds. oceny wskazał na konieczność opracowania rekomendowanego modelu organizacji SBI;
3. konieczność objęcia wszystkich bibliotek specjalistycznych zintegrowanym systemem bibliotecznym oraz dążenie do kompletności Centralnego Katalogu Zbiorów Bibliotek PW;
4. potrzebę poprawy w zakresie dokumentowania i archiwizowania dorobku piśmienniczego i wydawniczego pracowników, doktorantów i studentów Uczelni;

5. potrzebę wypracowania nowych zasad współpracy SBI ze społecznością PW oraz jednostkami PW, m.in. przez prowadzenie, nie rzadziej niż raz na 3 lata, pod nadzorem Rady Bibliotecznej, badań oceniających potrzeby w tym zakresie;
6. przekazywanie przez władze jednostek organizacyjnych PW niewystarczających środków finansowych na realizację zadań SBI określonych Statutem i Regulaminem funkcjonowania;
7. potrzebę zapewnienia przez Uczelnię odpowiednich warunków lokalowych, zgodnych z potrzebami użytkowników w jednostkach SBI (w tym wydzielone czytelnie oraz przestrzeni do nauki własnej i pracy grupowej);
8. potrzebę podjęcia decyzji o budowie na terenie kampusu głównego nowego gmachu z przeznaczeniem na Bibliotekę Główną, w celu zapewnienia znacząco większej powierzchni dla pracy własnej studentów oraz dostosowania godzin pracy Biblioteki Głównej do bieżących potrzeb.

Pełne wyniki oceny zostały opublikowane w formie książkowej¹ (rozesłane do bibliotek otrzymujących egzemplarz obowiązkowy i bibliotek uczelni technicznych) oraz były prezentowane na konferencji w Łodzi². Raporty z oceny poszczególnych jednostek SBI zostały przedstawione kierownikom tych jednostek, dziekanom oraz przedstawicielom wydziałów do Rady Bibliotecznej.

W 2012 roku kontynuowano współpracę z Wydziałem EiTI przy tworzeniu systemu ewidencji i archiwizacji dorobku naukowego pracowników Uczelni, a także prowadzono intensywne przygotowania organizacyjne i prawne dla utworzenia Repozytorium PW. Działania te zostały doprowadziły do przyjęcia przez Senat PW *Uchwały nr 026/XLVIII/2012 z dnia 21/11/2012 w sprawie utworzenia centralnego systemu ewidencji i archiwizacji dorobku piśmienniczego, wydawniczego i dydaktycznego, pracowników, doktorantów, studentów i jednostek Uczelni oraz Repozytorium Politechniki Warszawskiej*. System rozpoczął ewidencję dorobku PW od 1 stycznia 2013 roku (więcej o pracach nad wdrożeniem systemu zob. pkt. 8.1.1. s. 21.).

¹ Sprawozdanie Zespołu ds. oceny funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej / [oprac. Elżbieta Gruszczyńska et al. ; Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej]. Warszawa : Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej, 2012. - 184 s. : il. ; 24 cm. Politechnika Warszawska. Biblioteka Główna

² Ocena Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej - metodyka badania / aut. Edyta Kędzierska, Elżbieta Mroczek, Elżbieta Owczarczyk, Maria Pierewoj, Iwona Socik, Jolanta Stępniaak [Materiały z konferencji], Łódź, czerwiec 2012. Biblioteka Politechniki Łódzkiej

W 2012 roku Biblioteka Główna realizowała, dofinansowywane ze środków na działalność upowszechniającą naukę (DUN) przekazane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 3 projekty:

1. Uruchomienie i bieżąca aktualizacja Repozytorium Politechniki Warszawskiej;
2. Ocalić od zapomnienia. Kolekcja pełnotekstowa wybranych publikacji wybitnych uczonych Politechniki Warszawskiej od początku jej istnienia do 1950 roku w Bibliotece Cyfrowej PW.
3. Scalanie i aktualizacja Centralnego Katalogu Bibliotek Politechniki Warszawskiej.

Więcej na temat realizacji tych projektów - pkt. 8.1

Kontynuowano także prace w projekcie finansowanym ze środków NCBiR PASSIM / SYNAT (*Utworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy*) realizowanym przez konsorcjum instytucji naukowych (jednostką wiodącą dla części PASSIM jest Wydział EiT).

Inne działania podejmowane w Bibliotece Głównej opisano w kolejnych częściach sprawozdania, w tym przede wszystkim w części 8.

3. BUDŻET

Wydatki poniesione w 2012 na zakup zbiorów we wszystkich bibliotekach SBI PW przedstawia Tabela 3.

książki i zbiory specjalne	954 534,76 zł
czasopisma drukowane	734 695,25 zł
zbiory elektroniczne	1 612 206,15 zł
Razem	3 301 436,16 zł

Tab. 3. Łączne wydatki na zakup zbiorów bibliotecznych w 2012 roku

Zestawienie wydatków na zbiory poszczególnych bibliotek SBI znajduje się w Załączniku 4.

Budżet Biblioteki Głównej (obejmujący również filie i biblioteki domów studenckich) wyniósł **11 304 920,-zł.** (w tym środki pozyskane na realizację 3 projektów dofinansowywanych przez MNiSzW w kwocie łącznie **320 504,-zł.**)

Nakłady na zbiory poniesione przez Bibliotekę Główną w 2012 roku przedstawia Tabela 4.

Kategoria zbiorów	Wydatki w 2012
książki drukowane i zbiory specjalne	664 090,- zł
przedpłata na prenumeratę czasopism drukowanych polskich	90 275,- zł
przedpłata na prenumeratę czasopism drukowanych zagranicznych	549 884,- zł
zakup licencji oraz dostęp do zasobów elektronicznych	1 608 867,- zł
Razem	2 913 116,- zł

Tab.4. Wydatki na zakup zbiorów dla BG, Filii i bibliotek DS. w 2012 roku

W porównaniu do roku poprzedniego wydatki na zakup zbiorów ogółem były niższe o ponad 205 tys. zł.

3.1. Wydatki na prenumeratę czasopism i baz danych

Wydatki na prenumeratę czasopism drukowanych w 2012 roku poniesione przez poszczególne wydziały przedstawia Tabela 5

	<u>Grupa bibliotek</u>	Prenumerata czasopism drukowanych
1	Biblioteka Główna	640 159,26 zł
2	Wydział Architektury	211,00 zł
3	Wydział Elektroniki i T.I.	10 846,64 zł
4	Wydział Elektryczny	496,20 zł
5	Wydział Fizyki	334,56 zł
6	Wydział Inż. Chem. i Proc.	900,84 zł
7	Wydział Inż. Łądowej	20 125,58 zł
8	Wydział Inż. Materiałowej	10 674,00 zł
9	Wydział Inż. Produkcji	3 552,57 zł
10	Wydział Inż. Środowiska	11 850,59 zł
11	Wydział Matematyki i Nauk Inf.	0,00 zł
12	Wydział Mech. Energ. i Lotn.	7 227,56 zł
13	Wydział Mechatroniki	0,00 zł
14	Wydział Samochodów i M.R.	5 226,30 zł
15	Wydział Transportu	8 921,85 zł
16	Szkoła Biznesu	10 139,40 zł
-	RAZEM	730 666,35 zł

Tab. 5. Wydatki na prenumeratę czasopism w 2012 roku

Koszt zakupu czasopism drukowanych w całym SBI był niższy o 76 484,- zł niż w roku poprzednim.

Biblioteka Główna opłacała prenumeratę czasopism zagranicznych dla 8 bibliotek wydziałowych:

- Biblioteki Wydziału Architektury-24 tytuły
- Biblioteki Wydziału Inżynierii Środowiska - 15 tytułów
- Biblioteki Wydziału EiTI - 10 tytułów
- Biblioteki Wydziału MEiL - 10 tytułów
- Biblioteki Wydziału Inżynierii Materiałowej - 5 tytułów
- Biblioteki Wydziału Inżynierii Chemicznej i Procesowej - 3 tytuły
- Biblioteki Wydziału SiMR - 1 tytuł
- Biblioteki Wydziału Transportu - 1 tytuł

Łącznie koszt prenumeraty 69 tytułów kupowanych przez BG PW dla wydziałów wyniósł: **132 349,-zł.**

W 2012 wydatki na dostęp do zasobów elektronicznych były niższe (o 16 079,- zł) niż w roku 2011 i wyniosły **1 612 206,-zł** [Załącznik nr 8].

3.2. Wydatki na zakup książek i zbiorów specjalnych

Na książki w 2012 roku w całym SBI wydano **903 825,-zł** (68% - BG, 32% pozostałe jednostki SBI), łącznie o 118 322,-zł mniej niż w poprzednim roku.

Środki przeznaczone na zakup książek na przestrzeni lat 2008-2012 przedstawia Załącznik nr 5.

Dodatkowym źródłem finansowania zakupów książek są opłaty specjalne (pobierane od czytelników za nieterminowy zwrot wypożyczonych dokumentów). W 2012 roku w bibliotekach specjalistycznych pobrano łącznie kwotę 56 672,-zł, natomiast w BG - 212 656,- zł.

W 2012 roku na własność zakupiono książki elektroniczne na kwotę 5 289,-zł.

Zbiory specjalne zakupione w roku sprawozdawczym to normy. Wydano na nie łącznie 52 562,-zł (o 5 825,-zł mniej niż w roku 2011), z czego 97 stanowiły wydatki Biblioteki Głównej.

3.3. Inne wydatki

Wysokość niektórych innych wydatków, z pominięciem kosztów zbiorów (np. na środki trwałe i przedmioty nietrwałe, szkolenia i konferencje), poniesionych przez biblioteki SBI zawiera Załącznik 6.

Wydatki w poszczególnych kategoriach przedstawiono w Tabeli 6

Kategoria wydatków	Wydatki bibliotek specjalistycznych	Wydatki Biblioteki Głównej
sprzęt komputerowy	18 903,-zł (4 biblioteki)	137 014,- zł
zakup mebli i regalów	900,- zł (1 biblioteka)	122 368,- zł
oprawa i konserwacja zbiorów	760,- zł (3 biblioteki)	15 997,- zł
szkolenia	300,- zł (1 biblioteka)	11 766,- zł
udział w konferencjach	846,- zł (2 biblioteki)	90 946,- zł
materiały biurowe	9 181,-zł (4 biblioteki)	866 564,- zł
inne	2 902,- zł (3 biblioteki)	
RAZEM	33 792,- zł	1 244 655,- zł

Tab. 6. Wydatki bibliotek SBI w 2012 roku (oprócz wydatków na zbiory)

4. ZBIORY

Łączne zasoby bibliotek SBI PW w latach 2007-2012 przedstawiono w Tabeli 7

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Książki	950 615	925 925	889 451	868 613	862 847	861 463
Czasopisma	283 668	285 393	289 328	288 347	288 838	278569
Zbiory specjalne	386 356	367 410	372 758	370 267	377 647	368 049
Razem	1 620 639	1 578 728	1 551 537	1 527 227	1 552 332	1 508 081

Tab. 7. Stan Zbiorów SBI PW w latach 2007-2012

Stan zbiorów we wszystkich bibliotekach SBI w 2012 roku przedstawia Załącznik 7.

W roku sprawozdawczym w całym SBI wycofano 16 272 (BG - 11 527) woluminy książek, 1 135 (BG - 244) woluminów czasopism oraz 5 081 (BG - 4 230) jednostek inwentarzowych

zbiorów specjalnych. Większość książek wycofano w wyniku przeprowadzonej selekcji dokumentów nieaktualnych (łącznie 15 981 woluminów, BG - 11 379).

Do bibliotek SBI wpłynęło łącznie 26 430 (BG - 22 018) woluminów książek, 3 681 (BG - 2 929) woluminów czasopism oraz 3 961 (BG - 1 040) jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych.

4.1. Czasopisma drukowane i elektroniczne

Strukturę źródeł wpływu czasopism bieżących w 2012 roku przedstawia Tabela 8.

Źródło wpływu	I. tytułów czasopism ogółem	w tym czasopism zagranicznych
prenumerata	929	234
wymiana	112	31
dar	355	55
Razem w SBI	1380	320

Tab. 8. Wpływ czasopism bieżących w 2012 roku

Prenumerata czasopism zmniejszyła się łącznie o 47 tytułów (zamówiono o 34 tytuły zagraniczne więcej i o 77 tytułów krajowych mniej). Zmniejszyła się także (o 46 tytułów) wymiana z partnerami krajowymi i zagranicznymi, natomiast z darów wpłynęło o 113 tytułów więcej niż w roku poprzednim. Do zbiorów Biblioteki Głównej wprowadzono 21 tytułów czasopism z Biblioteki WAI NS (355 woluminów).

W 2012 roku użytkownicy mieli dostęp do 7 624 tytułów czasopism elektronicznych oferowanych na platformach wydawców oraz poprzez tzw. agregatory udostępniające pełnotekstowe e-czasopisma różnych wydawców.

Pełna lista dostępnych tytułów czasopism elektronicznych znajduje się na stronie domowej Biblioteki Głównej w zakładce E-źródła - „Lista tytułów e-źródeł” ([adres http://www.bg.pw.edu.pl](http://www.bg.pw.edu.pl)).

4.2. Książki drukowane i elektroniczne

W bibliotekach SBI przybyło łącznie **26 430** książek. Struktura źródeł wpływu książek w 2012 roku została przedstawiona w Tabeli 9.

Źródło wpływu	Liczba woluminów książek ogółem	W tym książki zagraniczne
kupno	13 484	1 244
wymiana	392	57
dar	3 697	319
za zagubione	83	2
inne	8 699*	2
Razem	26 430	1 624

Tab. 9. Struktura wpływu książek do bibliotek SBI w 2012 roku

* w tym 7937 książek przejętych podczas likwidacji Biblioteki Wydziału Administracji i Nauk Społecznych.

Zakupiono o 5% książek zagranicznych oraz o 5% książek krajowych mniej niż w roku 2011 (łącznie wpłynęło mniej o 652 woluminów).

Na własność Biblioteka Główna zakupiła 11 nowych książek elektronicznych i na koniec 2012 roku udostępniano ich 585. Kolekcja elektronicznych podręczników Ośrodka Kształcenia na Odległość OKNO na koniec roku sprawozdawczego liczyła 74 e-skrypty.

W ramach licencji udostępniano **136 046** tytułów książek elektronicznych dostępnych na 11 platformach (najwięcej Ebrary, Springer Link oraz IEEE/IEE Electronic Library). Lista dostępnych tytułów książek elektronicznych znajduje się na stronie domowej Biblioteki Głównej, w zakładce E-źródła - „Lista tytułów e-źródeł” (adres <http://www.bg.pw.edu.pl/>).

Na koniec 2012 roku w Centralnym Katalogu Zbiorów Bibliotek PW było zarejestrowanych **200 380** rekordów opisów bibliograficznych (w tym 182 431 tytułów książek i 9 991 opisów czasopism), łącznie w katalogu zarejestrowano **782 894** egzemplarzy (2011 – 728 599) materiałów bibliotecznych. W ramach współpracy z Narodowym Centralnym Katalogiem NUKAT bibliotekarze SBI skatalogowali 1 079 (2011 - 1 043) rekordów bibliograficznych oraz opracowali 684 (2011 - 817) rekordów do Kartoteki Haseł Wzorcowych.

4.3. Zbiory specjalne

Kolekcja zbiorów dawnych (poprzednio NZB)) wzbogaciła się (przeniesienia z innych kolekcji) o 654 druki zwarte, 32 rękopisy oraz 226 dokumentów kartograficznych, jednocześnie ubytkowano, w ramach prac porządkowych, dublety zbiorów kartograficznych. Na koniec 2012 roku zbiory te liczyły 6 257 dokumentów (2011 - 6 236). Kolekcja starych druków w Bibliotece Głównej liczy 128 woluminów. W Bibliotece Wydziału Architektury zewidencjonowanych jest 120 tytułów starych druków. W 2012 roku BG PW sfinansowała ochronę szczególnie cennych zbiorów SBI, poprzez ich umieszczenie w komorze fumigacyjnej (łącznie procesowi ochrony biologicznej poddano książki umieszczone w 123 kartonach, w tym stare druki i część zbiorów XIX wiecznych z Biblioteki Wydziału Architektury, księgozbiór archiwalny Biblioteki Wydziału Inżynierii Lądowej, materiały biblioteczne ze zbiorów Biblioteki Wydziału Inżynierii Materiałowej, Biblioteki Wydziału Mechanicznego Energetyki i Lotnictwa oraz część zbiorów specjalnych Biblioteki Głównej).

Biblioteka Cyfrowa PW (BC PW) zapewnia dostęp do zasobów edukacyjnych i twórczości naukowej pracowników Politechniki Warszawskiej, a także do dóbr kultury o istotnym znaczeniu historycznym, gromadzi materiały edukacyjne oraz dokumenty stanowiące dorobek naukowy i dydaktyczny pracowników Politechniki Warszawskiej. Zarejestrowane obiekty w 80% pochodzą z kolekcji zbiorów dawnych. Zasoby BCPW są widoczne w europejskiej bibliotece cyfrowej – **Europeana**, a dzięki uczestnictwu w Federacji Bibliotek Cyfrowych użytkownicy, korzystając z jednego interfejsu, mogą przeszukiwać e-zasoby 104 innych bibliotek cyfrowych w Polsce.

W Bibliotece Cyfrowej PW przybyły 1 032 obiekty i w grudniu 2012 roku w 12 kolekcjach zgromadzono 3 532 dokumenty cyfrowe. Kolekcja Doktoraty wzbogaciła się o 5 tytułów (na koniec roku było ich 32). Rozprawy doktorskie umieszczone w BC PW są upowszechniane na forum międzynarodowego portalu prac doktorskich i habilitacyjnych **DART-Europe** (rejestrowane automatycznie za pośrednictwem Federacji Bibliotek Cyfrowych). Najczęściej czytana w BC PW praca doktorska ma 21 040 wejść, czego z pewnością nie osiągają prace dostępne wyłącznie w wersji drukowanej.

W Bibliotece Cyfrowej PW zostały udostępnione 3 nowe bibliografie pełnotekstowe: Prof. Jana Czochrańskiego opracowana w BG PW z okazji Seminarium poświęconego Jego pamięci, a także Prof. Tadeusza Urbańskiego i Prof. Ludwika Szperla przygotowane w ramach projektu *Ocalić od zapomnienia (więcej na temat tego projektu zob. pkt.8.1.2.*

Zbiór norm we wszystkich bibliotekach SBI na koniec roku sprawozdawczego liczył 114 107 jednostek (2011 - 117 955). W ciągu roku wpłynęły 483 egzemplarze. Z zasobów SBI usunięto 3 977 norm zlikwidowanej Biblioteki Instytutu Technik Wytwarzania (Wydział Inżynierii Produkcji).

W 2012 przeprowadzono selekcję w zbiorze **aprobatach technicznych**, gromadzonych przez Bibliotekę Główną. Wycofano 3 212 nieaktualnych Aprobatach Technicznych ITB i 119 Europejskich Aprobatach Technicznych EAT.

Prace dyplomowe zgromadzone w bibliotekach SBI to 9 625 egzemplarzy rozpraw doktorskich, 27 839 magisterskich oraz 9 564 prac inżynierskich. Zbiór ten na koniec okresu sprawozdawczego liczył 47 028 dokumentów. Do bazy prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich), tworzonej przez 9 bibliotek specjalistycznych, wprowadzono ogółem 14 670 opisów bibliograficznych (2 506 dopisano w 2012 roku).

5. USŁUGI INFORMACYJNE I ORGANIZACJA SZKOLEŃ

Bieżąca działalność informacyjna obejmuje informowanie o źródłach informacji i zasadach korzystania z nich, opracowywanie materiałów informacyjnych i instruktażowych dla użytkowników, oraz zapewnienie indywidualnej pomocy użytkownikom w zaspokajaniu ich potrzeb informacyjnych.

Na zamówienie instytucji naukowych spoza Uczelni zrealizowano 32 kwerendy (analizy cytowań) na kwotę 3 321,- zł, natomiast na zlecenie jednostek organizacyjnych PW nieodpłatnie wykonano 28 kwerend. Wykonywano analizy cytowań literatury naukowej na zlecenie poszczególnych pracowników PW i wydziałów, w tym na zlecenie Wydziału Chemicznego i Wydziału Fizyki przygotowano do wniosku o nadanie statusu Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego (KNOW) następujące dane:

- analizę cytowań publikacji za lata 2007-2011 dla pracowników wydziałów
- indeks Hirscha dla obu wydziałów
- całkowitą liczbę cytowań i indeks Hirscha dla każdego pracownika obu wydziałów (łącznie 234 osoby).

Jednym ze sposobów dostarczenia użytkownikom potrzebnych informacji jest opracowywanie własnych, lub współtworzenie z innymi jednostkami, odpowiednich źródeł informacji - baz danych. W Bibliotece Głównej są to:

BIBLIO - baza publikacji pracowników PW - 39 348 rekordów, w roku sprawozdawczym wprowadzono 1 534 nowe, a zaktualizowano 1 007 rekordów;

DOKTO – baza prac doktorskich i habilitacyjnych – na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła 2 564 rekordy. W 2012 roku wykonano prace związane z ustaleniem kompletności bazy: porównano zawartość DOKTO z danymi zarejestrowanymi w bazie SYNABA (sprawdzono 975 prac) oraz z danymi z bazy Działu Nauki (sprawdzono 1 809 prac). Ponadto o abstrakty w języku polskim i angielskim uzupełniono łącznie 631 rekordów.

BazTech – baza danych o zawartości polskich czasopism technicznych, współtworzona jest z innymi bibliotekami naukowymi. W 2012 roku pracownicy BG wprowadzili do bazy 408 rekordów pełnych i 1 045 niepełnych (część prac była dofinansowana ze SPUB-WBN). W ramach aktualizacji portalu **BazTOL**, współtworzonego przez ten sam zespół, opracowano 10 rekordów w formacie Dublin Core.

SYMPONET – baza materiałów konferencyjnych znajdujących się w bibliotekach polskich, tworzona wspólnie z 14 bibliotekami naukowymi w kraju - 51 529 rekordów. W 2012 roku wprowadzono do bazy 1 744 opisy, w tym 463 z zasobów Biblioteki Głównej;

FOTO - baza obejmująca kolekcję ponad 36 tys. fotografii przejętych z Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa; w 2012 roku 1 692 opisów zostało uzupełnionych o niezbędne elementy: opis rzeczowy, cenę, nr akcesji, sygnaturę.

WTU04 - baza publikacji profesorów PW w czasopismach do 1939 roku - 2 189 rekordów.

Nowym elementem usprawniającym wyszukiwanie w bazach pełnotekstowych i katalogach bibliotecznych jest multiwyszukiwarka (SUMMON firmy Serials Solutions), umożliwiająca równoczesne przeszukanie wielu zbiorów elektronicznych. Zakupiona na rok 2012 pozwoliła na przeprowadzenie testów i oceny przydatności takiego narzędzia, a także na udział w pracach nad porównywaniem podobnych narzędzi oferowanych przez inne firmy. Nie stwierdzono jednak w PW znaczącego zainteresowania użytkowników baz korzystaniem z tej formy szybkiego wyszukiwania potrzebnej literatury.

5.1 Szkolenia

Opracowano prezentację nt „Kompetencje informacyjne jako element złożeń programowych KRK dla szkolnictwa wyższego”, która została udostępniona zainteresowanym Wydziałom. Uwzględniając założenia KRK przygotowano (w uzgodnieniu z Wydziałem Inżynierii

Lądowej) sylabus przedmiotu *Informacja naukowa i patentowa* oraz prowadzono wykład na Seminarium Pedagogicznym dla Doktorantów.

W 2012 roku w ramach zajęć przysposobienia bibliotecznego przeszkolono 6 084 studentów: 5 764 studentów studiów I stopnia i 320 studentów studiów II stopnia). W Bibliotece Głównej przeszkolono łącznie 3 510 osób (246 godzin) a w 8 bibliotekach specjalistycznych 2 574 osoby (202 godziny). Dla 7 grup studiów I stopnia oraz dla 2 grup studiów II stopnia, w tym 60 uczestników studiów odbywających się w ramach programu ERAZMUS, przeprowadzono szkolenia w języku angielskim. Na potrzeby tych zajęć w Oddziale Informacji BG przygotowano materiały informacyjne zawierające treści zróżnicowane w zależności od poziomu studiów.

W prowadzonych w BG specjalistycznych szkoleniach z zakresu informacji naukowej, wykorzystania baz i serwisów informacyjnych wzięło udział 639 dyplomantów i 458 doktorantów.

Dla poszczególnych dziedzin, reprezentowanych przez uczestników, przygotowano specjalne materiały szkoleniowe, a dla studiów angielskojęzycznych również w tym języku.

Kontynuowano szkolenia w formie e-learningowej i w roku sprawozdawczym wzięło w nich udział 433 dyplomantów, 150 doktorantów, 7 bibliotekarzy oraz 55 pracowników naukowych.

125 pracowników naukowych PW wzięło udział w szkoleniach na temat zasobów Biblioteki Głównej (oferta źródeł elektronicznych pod kątem potrzeb danego wydziału), strategii wyszukiwania informacji oraz mierników oceny efektywności naukowej (aktywności publikacyjnej).

Praktyki zawodowe w BG odbył 1 student IINiSB UW (60 godzin). Dla 8 osób ubiegających się o awans przeprowadzono w BG praktyki zawodowe (4080 godzin) - informację o praktykach zawodowych odbywanych przez pracowników BG podano w części 7 s. 19.

W styczniu odwiedzili Bibliotekę Główną bibliotekarze z Wilna, dla których dokonano prezentacji najciekawszych zbiorów z kolekcji księgozbioru historycznego Oddziału Zbiorów Specjalnych.

Oprócz typowych szkoleń w Bibliotece Głównej powstawały kolejne filmy, których celem jest przedstawienie w sposób humorystyczny podstawowych informacji i instrukcji, które są przedmiotem szkolenia bibliotecznego. Atrakcyjna forma filmów, sprawiła, że cieszą się wyjątkowo dużym zainteresowaniem. Obecnie na kanale YouTube zamieszczono 5 filmów szkoleniowo promocyjnych z cyklu *Biblioteka to nie horror* przygotowanych i wyprodukowanych w 2011 roku (1 film) i 2012 roku (4 filmy). Kolejne tytuły z tej serii to:

1. Zapisy,
2. Katalog,
3. Konto biblioteczne,
4. Filie,
5. Wolny dostęp.

Filmy są dostępne w wersji polskiej i z napisami w języku angielskim. Są wykorzystywane podczas szkoleń z przysposobienia bibliotecznego, ale przede wszystkim mają służyć czytelnikom, którzy nie uczestniczą w szkoleniach lub preferują taką wersję podawania instrukcji. Zainteresowanie jakie budzą sprawia, że pełnią także ważną funkcję promocyjną.

6. UDOSTĘPNIANIE

W 2012 roku w zintegrowanym systemie bibliotecznym było zarejestrowanych łącznie 45 540 użytkowników, w tym 24 340 aktywnie korzystających w roku sprawozdawczym (liczba potencjalnych użytkowników to 42 546 łącznie pracowników i studentów wszystkich typów studiów).

Udostępnianie zbiorów tradycyjnych we wszystkich bibliotekach SBI łącznie w latach 2007-2012 przedstawia Tabela 10.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba wypożyczeń	1 090 486	1 050 382	1 009 089	987 965	855 231	693 925

Tab. 10. Udostępnianie zbiorów tradycyjnych w bibliotekach SBI ogółem w czytelniach i na zewnątrz w latach 2007-2012

Dane obrazujące liczbę wypożyczeń w bibliotekach na poszczególnych wydziałach w latach 2007-2012 znajdują się w Załączniku 9.

Udostępnianie zbiorów drukowanych ogółem we wszystkich bibliotekach SBI było niższe o 19 % w stosunku do roku 2011. Tendencja ta dotyczy przede wszystkim wykorzystania zbiorów dostępnych w czytelniach i wolnym dostępie (spadek o 32%), obejmuje zarówno książki, jak i czasopisma. Wzrosły natomiast w tym okresie (o 10%) wypożyczenia na zewnątrz.

Statystykę udostępniania na miejscu w całym SBI w latach 2007-2012 przedstawia Tabela 11.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba odwiedzin	368 418	402 903	411 970	398 407	371 381	366 187
Liczba wypożyczeń na miejscu	620 181	571 359	526 590	554 800	377 944	253 017

Tab. 11. Udostępnianie zbiorów w czytelnich w latach 2007-2012

6.1 Wykorzystanie zbiorów elektronicznych

Stale wzrasta zainteresowanie zasobami elektronicznymi, co przedstawia Tabela 12

	2008	2009	2010	2011	2012
Czas [h:min:s]	13 569:22:57	21 123:43:22	27 922:48:55	26 382:21:39	22 186:46:04
Liczba logowań	103 932	161 095	169 577	171 372	363 690
Średni czas sesji	00:07:31	00:07:52	00:09:52	00:09:14	00:03:37
Przesłane bytes	262 662 124 884	338 041 464 899	525 468 797 642	640 977 056 481	686 642 529 256
Średnia byte'ów na sesję	2 536 744	2 098 398	3 098 703	3 740 267	1 866 337

Tab. 12. Wykorzystanie e-baz w latach 2008-2012

Łącznie przeprowadzono **363 690** sesji (np. w 2006 roku było ich 49 086). Systematycznie wzrasta też łączna wielkość pobranych plików - w 2012 roku o 7% więcej w stosunku do roku poprzedniego i o 85% w stosunku do roku 2006.

W 2012 roku znacznie wzrosła liczba sesji przeprowadzonych z terenu PW (o 76%). Na podobnym poziomie utrzymuje się natomiast wykorzystanie zasobów elektronicznych z domu. W 2012 roku zanotowano 108 860 (2011 -108 088) logowań na hasło, tj. z innych niż z terenu PW adresów IP. Oba sposoby dostępu najczęściej wykorzystywali użytkownicy z Wydziału Chemicznego. Ponadto z komputerów znajdujących się poza domeną PW, najczęściej z zasobów elektronicznych korzystali studenci studiów dziennych oraz pracownicy naukowcy PW. Szczegółowa statystyka udostępniania zasobów cyfrowych została przedstawiona w Załącznikach nr 10-14.

6.2. Inne usługi

Wypożyczenia międzybiblioteczne są jednym ze sposobów zapewnienia użytkownikom dostępu do dokumentów. W 2012 roku sprowadzono z innych bibliotek 324 książki (BG - 276), 13 zeszytów czasopism, 29 kopii artykułów oraz otrzymano 321 plików cyfrowych zamówionych materiałów. Na zamówienia otrzymane od innych bibliotek, ze zbiorów jednostek SBI PW udostępniono: 808 książek (BG - 700), 50 zeszytów czasopism, 214 (BG - 161) kopii reprograficznych oraz 144 plików cyfrowych.

We wszystkich bibliotekach SBI wykonano 32 798 stron **odbitek reprograficznych** (BG - 32 608), w tym 25% dla użytkowników indywidualnych. Pracownia digitalizacji Biblioteki Głównej wykonała **71 994** stron **kopii cyfrowych**, z tego 80% na potrzeby BC PW (w tym dla projektu *Ocalić od zapomnienia*). W tym samym okresie na bezpłatnym, samoobsługowym skanerze dostępnym w Wolnym Dostępie na II poziomie BG PW czytelnicy wykonali **460 101** kopii.

7. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Wobec zmieniających się warunków technicznych dostępu do informacji oraz wzrostu liczby publikacji w postaci cyfrowej, aby móc wspomagać działalność dydaktyczną i naukową, bibliotekarze stale podnoszą swoje umiejętności i kwalifikacje.

Pracownicy BG PW i kilku bibliotek SBI wzbogacali swoją wiedzę poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach. Brali także udział w krajowych i zagranicznych konferencjach i seminariach. Wykaz szkoleń oraz konferencji, w których wzięto udział znajduje się w Załącznikach nr 15A i 16A.

W 37 konferencjach krajowych uczestniczyło 75 bibliotekarzy, a w 15 zagranicznych udział wzięło 21 osób. Na konferencjach przedstawiono 4 referaty, 1 prezentację posterową i ogłoszono 2 komunikaty. [Załącznik nr 17B].

Pracownicy BG wzięli udział w 28 szkoleniach krajowych (łącznie 350 godzin) i 2 zagranicznych (51 godzin) organizowanych przez instytucje i firmy zewnętrzne poza Biblioteką Główną. Uczestniczyło w nich łącznie 50 osób. Ponadto miesięczne praktyki zawodowe (wymogi awansu) w naukowych bibliotekach warszawskich odbyły 3 osoby, Również 3 osoby uzupełniały swoje wykształcenie w ramach studiów podyplomowych.

25 bibliotekarzy pogłębiało znajomość języków obcych (język angielski i rosyjski). Zajęcia jednej grupy języka angielskiego prowadzone były w ramach programu *Kapitał Ludzki*. Wszystkie zajęcia odbywają się w godzinach pracy w salach BG PW i są dostępne dla wszystkich zainteresowanych pracowników bibliotek PW.

W BG PW przeprowadzono również szereg kursów wewnętrznych: w 45 szkoleniach uczestniczyło 183 bibliotekarzy BG (434 godziny) i 88 bibliotekarzy SBI (96 godzin). Ponadto pracownicy BG przygotowywali wykłady lub prowadzili praktyki zawodowe dla bibliotekarzy innych uczelni (18 osób, 224 godziny). Łącznie w BG PW na szkolenia przeznaczono 754 godziny [Załącznik 15B].

Do działań o charakterze szkoleniowym, organizowanych przez BG PW, należy zaliczyć cyklicznie spotkania pracowników SBI PW z dyrekcją i przedstawicielami jednostek Biblioteki Głównej. Służą one wymianie informacji merytorycznej pomiędzy poszczególnymi jednostkami SBI. Są okazją do przekazywania informacji o nowych usługach, najnowszych zasobach, istniejących i nowych regulacjach prawnych itp. Są też miejscem dyskusji merytorycznych, dotyczących problemów w bieżącej pracy oraz działań podejmowanych w celu ujednoczenia procedur realizowanych w poszczególnych jednostkach.

W ramach programu *Lifelong Learning Programme* - ERASMUS 3 osoby uczestniczyły w wyjeździe szkoleniowym do Aalto University Library (Finlandia). Wyjazd miał na celu zapoznanie się z doświadczeniami fińskich bibliotekarzy w zakresie metodyki prowadzenia szkoleń bibliotecznych.

W 2012 roku kontynuowano współpracę bibliotek uczelni technicznych. W lutym Biblioteka Główna zorganizowała seminarium Polbit *Działalność bibliotek na rzecz parametryzacji uczelni*, w którym udział wzięło 53 bibliotekarzy z całej Polski. Omawiano m.in.: organizację baz bibliograficznych dokumentujących dorobek naukowy uczelni, zasady kwalifikacji publikacji naukowych w kontekście instrukcji OPI i Ministerstwa Nauki i szkolnictwa Wyższego, analizy porównawcze danych statystycznych uczelni i narzędzi bibliometrycznych (np. Google Scholar, Academic Search, WoS, Scopus). Materiały z Seminarium zamieszczono na stronie BG PW w zakładce O nas/POLBiT.

Pracownicy SBI PW są autorami 9 publikacji wydanych w 2012 roku [Załącznik nr 17].

8. WYDARZENIA

Bieżące informacje o sprawach ważnych dla systemu biblioteczno-informacyjnego PW były zamieszczane w biuletynie *Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej* (4 zeszyty w 2012 roku, pełne teksty na stronie domowej) oraz na bieżąco w aktualnościach na stronie domowej. Kilka z podanych tam faktów warto szczególnie podkreślić i skomentować.

8.1. Projekty DUN

W 2012 roku Biblioteka Główna realizowała 3 projekty dofinansowywane przez MNiSzW. Równoczesne wykonywanie zadań bieżących oraz zadań związanych z realizacją projektów, było dużym wyzwaniem organizacyjnym, gdyż w pracach związanych z projektami uczestniczy zdecydowana większość pracowników Biblioteki Głównej. Jednocześnie należy podkreślić, że dzięki ich realizacji możliwe jest wykonanie prac, które w znaczący sposób poprawią jakość usług bibliotek SBI, a także pozwolą na lepsze wykorzystanie gromadzonych zbiorów.

8.1.1. Uruchomienie i bieżąca aktualizacja Repozytorium Politechniki Warszawskiej

Działania zmierzające do utworzenia w PW Repozytorium PW, zainicjowano w 2010 roku, wspólnym projektem Wydziałów: EiTI, Chemicznego i Biblioteki Głównej realizowanym w ramach Uczelnianego Programu Badawczego. Następnie prace projektowe realizowane były przede wszystkim na Wydziale EiTI (w ramach projektu SYNAT / PASSIM - więcej zob. s. 7), gdzie powstawał wydziałowy system ewidencji dorobku pracowników EiTI połączony z systemem archiwizacji pełnych tekstów tych publikacji.

W 2012 roku Biblioteka Główna wystąpiła do MNiSzW z wnioskiem o dofinansowanie prac nad tworzeniem Repozytorium PW, wskazując przede wszystkim na konieczność opracowania stałych elementów opisu i weryfikację danych w tworzonej w Bibliotece Głównej bazie BIBLIO i DOKTO (jako ważnych źródeł danych dla centralnego systemu ewidencji i Repozytorium PW), a także na potrzebę przygotowania narzędzi informatycznych dla przejmowania danych z innych systemów funkcjonujących na uczelni lub systemów zewnętrznych. Celem projektu było także przygotowanie rozwiązań organizacyjnych dla wdrożenia projektu, przygotowanie szkoleń i materiałów instruktażowych, a także opracowanie strony domowej Repozytorium PW. Zaplanowane zadania zrealizowano do grudnia 2012 roku.

Utworzone w 2012 roku Repozytorium PW jest elementem centralnego systemu ewidencji i archiwizacji dorobku naukowego PW. Oferuje szerokie możliwości wyszukiwania informacji o pracach badawczych prowadzonych przez pracowników, doktorantów i studentów PW. Pozwala na prezentowanie informacji m.in. o publikacjach, raportach z badań i rozprawach doktorskich. Powiązanie w jednym systemie informacji o dorobku naukowym oraz pełnych tekstów tych publikacji pozwoli na oferowanie jakościowo lepszej i pełniejszej informacji o Uczelni. Na koniec 2012 roku baza Repozytorium zawierała ponad 12 tys. opisów publikacji autorów z afiliacją PW, w tym ponad 7 tys. z adresami DOI, URL lub bezpośrednio plikami cyfrowymi tych publikacji.

Zgodnie z przyjętymi zasadami za funkcjonowanie centralnego systemu ewidencji oraz Repozytorium PW merytorycznie odpowiada Biblioteka Główna, natomiast za aktualność i kompletność danych w systemie odpowiadają autorzy publikacji i jednostki Uczelni, w których są oni zatrudnieni.

Zasady tworzenia repozytorium i centralnego systemu ewidencji dorobku PW reguluje Uchwała Senatu nr 026/XLVIII/2012 dnia 21 listopada 2012 r. Jako najważniejsze cele funkcjonowania systemu przyjęto:

1. rejestrowanie dorobku pracowników Uczelni, doktorantów i studentów oraz jednostek organizacyjnych PW;
2. dostarczanie danych do sprawozdawczości i systemów zarządzania Uczelnią;
3. dostarczanie danych (raportów) do zewnętrznych systemów zarządzania nauką i szkolnictwem wyższym;
4. udostępnianie informacji o dorobku PW oraz tekstów utworów, w zakresie określonym umowami autorskimi;
5. gromadzenie cyfrowej wersji utworów stanowiących dorobek PW;
6. zapewnienie bezpieczeństwa i wieloletniej archiwizacji gromadzonych w systemie danych.

Obowiązek wyłącznego stosowania danych z systemu ewidencji do przygotowywania sprawozdań, przedkładania pisemnej informacji o jednostkach Uczelni oraz o osobach, których dorobek naukowy, dydaktyczny i techniczny podlega ocenie, został wprowadzony z datą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2014 roku. Rok 2013 będzie pierwszym rokiem, w którym obowiązywać będzie na Uczelni zasada centralnej ewidencji i archiwizacji publikacji i prac niepublikowanych powstających w PW.

8.1.2. Ocalić od zapomnienia. Kolekcja pełnotekstowa wybranych publikacji wybitnych uczonych Politechniki Warszawskiej od początku jej istnienia do 1950 roku w Bibliotece Cyfrowej PW.

Projekt był realizowany jest od sierpnia 2012 roku, a planowany termin zakończenia to grudzień 2013 roku. Projekt jest elementem działań podjętych dla upamiętnienia rocznicy stulecia języka polskiego jako wykładowego na Politechnice Warszawskiej, która przypada na rok 2015. Jedną z planowanych z tej okazji imprez, będzie wystawa planszowa organizowana przez Bibliotekę Główną, prezentująca sylwetki 100 profesorów PW. Dodatkowym akcentem będzie udostępnienie w wersji cyfrowej bibliografii publikacji niektórych profesorów PW wraz z pełnymi tekstami ich prac. Sukcesywnie od 2008 roku

opracowywane są bibliografie pełnotekstowe profesorów PW (np. prof. Witolda Nowackiego, Zbigniewa Pawlaka, Edwarda Habicha, Jana Czochralskiego,), które tworzą kolekcję szczególnie wartą ocalenia od zapomnienia. Przygotowania do wystawy trwają od 2010 roku, kiedy to opracowano pierwsze 22 plansze i zaprezentowano je podczas wystawy zatytułowanej Profesorowie Politechniki Warszawskiej w 20-lecie międzywojennym.

Prace prowadzone w 2012 roku objęły przygotowanie dwóch bibliografii pełnotekstowych: Prof. Tadeusza Urbańskiego oraz Prof. Ludwika Szperla. Opracowano także bibliografie profesorów: Stefana Bryły, Feliksa Kucharzewskiego, Witolda Broniewskiego oraz sylwetki profesorów Stanisława Betzeckiego, Stanisława Noakowskiego, Wiesława Chrzanowskiego i Romana Podoskiego. Przygotowano i zeskanowano materiały do kolejnych bibliografii i opracowywanych plansz. W 2012 roku trwały prace nad wyszukiwaniem i przygotowywaniem do skanowania oraz tworzeniem publikacji elektronicznych. W pracach bierze udział 14 osobowy zespół pracowników Biblioteki Głównej i jej Filii.

8.1.3 Scalanie i aktualizacja Centralnego Katalogu Bibliotek Politechniki Warszawskiej.

Celem projektu jest włączenie do Centralnego Katalogu Zbiorów Bibliotek PW zbiorów tych bibliotek, które nie przystąpiły jeszcze do współpracy w systemie, lub też współpracują tylko częściowo. Projekt, zapoczątkowany w sierpniu 2012 roku będzie kontynuowany do grudnia 2013 roku.

Pierwszy etap prac, realizowany w 2012 roku objął: przejmowanie i retrokonwersję katalogu zbiorów likwidowanej Biblioteki Wydziału Administracji i Nauk Społecznych, jednej z tych bibliotek, które nie podjęły wcześniej takiej współpracy. Całość zbiorów (ok. 8000 rekordów) wprowadzono do katalogu w okresie od lipca do końca września 2012 roku. Następnie przystąpiono do komputeryzacji zbiorów Biblioteki Wydziału Mechatroniki (prace ukończono w listopadzie 2012 roku). Sukcesywnie katalogowano także rozprawy doktorskie z Wydziału AiNS oraz Wydziału Architektury. Ze zbiorów tego ostatniego wydziału skatalogowano także stare druki i kilkanaście woluminów cennych zbiorów XIX w. (łącznie ponad 170 tytułów). Równocześnie trwały prace nad katalogowaniem zbiorów ikonograficznych w Oddziale Zbiorów Specjalnych Biblioteki Głównej (część kolekcji Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa).

Kolejny etap prac dotyczył ewidencji czasopism w bibliotekach SBI. Zarejestrowano czasopisma z przejmowanej Biblioteki Wydziału AiNS, a także te zbiory Biblioteki Wydziału

Inżynierii Chemicznej i Procesowej oraz rozpoczęto prace w Bibliotece Wydziału Architektury.

W listopadzie 2012 roku przystąpiono do pracy nad retrokonwersją opisów książek ze zbiorów z kolekcji Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa (przechowywanej w magazynie zewnętrznym w DS. Babilon). Prace te będą kontynuowane do końca 2013 roku.

Część prac, obejmująca najstarszą część zbiorów Biblioteki Głównej, wykonywana jest przez przepisywanie do plików Excel zeskanowanych inwentarzy bibliotecznych, co pozwala na znaczne przyspieszenie pracy, ale też wymagało opracowania szczegółowych procedur importu danych do katalogu (działanie w ramach projektu NCBiR - Synat / Passim). W 2012 roku testowano możliwość importu danych.

W ramach projektu *Scalanie katalogów [...]* w 2012 roku podjęto także prace nad reklasyfikacją części zbiorów z działów: G (Mechanika), I (Elektrotechnika, Elektroenergetyka, Elektronika przemysłowa), oraz S (Planowanie przestrzenne. Urbanistyka. Architektura. Sztuka), co przyczyni się do poprawy jakości katalogu i usprawni wyszukiwanie piśmiennictwa z tej dziedziny.

W pracach nad projektem brało udział ponad 60-ciu pracowników Biblioteki Głównej i jej filii. Łącznie w Centralnym Katalogu Zbiorów Bibliotek PW liczba rekordów wzrosła o 54 295 egz.

8.2 System identyfikacji wizualnej i działania promocyjne

W maju 2012 roku rozstrzygnięto konkurs na nowe logo Biblioteki Głównej. Równocześnie prowadzono prace nad zmianą strony domowej, a także podjęto prace nad całościową zmianą wizerunku i systemu identyfikacji działań podejmowanych w Bibliotece Głównej. Uzgodniono jednolitą kolorystykę i formę graficzną dla plakatów, plansz i ogłoszeń. Opracowano logo i sygnet Biblioteki Głównej, a także wzór papieru firmowego, wizytówek oraz szablon prezentacji w PowerPoint. Zmianie uległa także strona graficzna kwartalnego biuletynu *Informacje BG* (wersja drukowana i elektroniczna). Dobiegają końca prace nad *Księgą Znak*, która pozwoli na uporządkowanie zasad stosowania symboli graficznych oraz kolorystyki w oficjalnych dokumentach i drukach sygnowanych przez Bibliotekę Główną. Wszystkie te działania prowadzą do wzmocnienia wizerunku BG PW oraz lepszej rozpoznawalności oferowanych przez nią usług.

Potrzeba zmiany strony domowej, obok jej dostosowania do nowego systemu identyfikacji, wynikała z konieczności modyfikacji zamieszczonych tu treści oraz takiego

ich uporządkowania, aby łatwiej były dostępne dla użytkowników. Organizacja danych na nowej stronie pozwala obecnie na szybsze dotarcie do odrębnych segmentów informacji, a także łatwiejszą ich aktualizację. Na stronie wyodrębniono 6 bloków informacyjnych. Centralne miejsce zajmuje multiwyszukiwarka (SUMMON) oraz 3 bloki umieszczone poniżej: *O Bibliotece*, *Sprawdź sam* i *Oferujemy*. Dwa bloki po prawej stronie to bieżące informacje o lokalizacji bibliotek i godzinach ich otwarcia oraz blok Aktualności.

Odrębnie (po lewej stronie) umieszczono linki do Facebook, YouTube, Blog BG PW oraz kanałów RSS. Odpowiedzialność za aktualizację tekstów ponoszą redaktorzy z różnych oddziałów BG PW, co powinno sprzyjać większej aktualności prezentowanych treści.

Strona została uruchomiona w nowej wersji we wrześniu 2012 roku i spotkała się z uznaniem użytkowników. Niestety nie zakończono w 2012 roku prac nad jej wersją anglojęzyczną, natomiast rozpoczęto przygotowania do udostępnienia strony rosyjskojęzycznej.

Dużym zainteresowaniem cieszy się aktualizowany na bieżąco profil Biblioteki Głównej na Facebook - liczba jego sympatyków przekroczyła 750 osób. Oprócz bieżących informacji o dostępności Biblioteki Głównej, zamieszczane są tu krótkie porady jak korzystać ze zbiorów elektronicznych (w cyklu *Poradnik dla zakłopotanych*), informacje o ciekawych wydarzeniach, wystawach (również elektronicznych), czy też humorystyczna *Galeria z książką w tle*. Na Facebook promowana jest akcja *Bookcrossing* - prowadzona na III piętrze Wolnego Dostępu, a także organizowane są quizy z wiedzy o bibliotece - cieszące się dużym zainteresowaniem, gdyż szybkie odpowiedzi premiuwane są zazwyczaj biletami do warszawskich teatrów.

Inną funkcję pełni Blog BG PW, prowadzony systematycznie od lipca 2008 roku. Zamieszczane tu informacje, dotyczą zagadnień fachowych (relacji z konferencji i seminariów, prezentują ciekawe wystawy, artykuły z prasy i Internetu), ale też komentują i prezentują wydarzenia wewnętrzne Biblioteki Głównej (np. majowy wyjazd integracyjny pracowników SBI do Wilgi).

8.3 Wystawy

Jednym z działań Biblioteki Głównej jest organizowanie cyklicznych wystaw. Dużym zainteresowaniem cieszą się zawsze wystawy przygotowywane w oparciu o zbiory ikonograficzne Biblioteki Głównej. W 2012 roku Oddział Zbiorów Specjalnych przygotował dwie wystawy prezentujące po kilkanaście zdjęć ze zbiorów Biblioteki Głównej –

Warszawa 1945 oraz wystawę **Politechnika Warszawska - Powstanie**. Natomiast pokazaną podczas III Warszawskiego Pikniku Archiwalnego w czerwcu 2012 roku wystawę - **Stadion X-lecia 1954- 2008** zaprezentowano następnie w przestrzeni otwartej Uczelni (na ogrodzeniu od strony ul. Nowowiejskiej).

Dwie kolejne wystawy, zorganizowane przez Filię BG PW w Płocku były efektem współpracy z Płockim Towarzystwem Fotograficznym (**Detale Płocka - Płock znany i nieznan w fotografii** - fotografie Tomasza Bombaty) oraz z Państwowym Archiwum w Płocku (**Afisz niemieckich władz okupacyjnych z terenu miasta Płocka 1939-1940**).

Wyjątkowo dużym zainteresowaniem cieszyła się doroczna wystawa Biblioteki Głównej organizowana z okazji Święta Politechniki Warszawskiej, tym razem przygotowana pod hasłem - **Poznaj Władze naszej uczelni**. Na 26 planszach zaprezentowano sylwetki Rektora, Prorektorów i Dziekanów nowej kadencji, ich zainteresowania, lektury, ulubione miejsca na PW, a także najważniejsze ich zdaniem odkrycie naukowe. Plansze przygotowane we współpracy z osobami prezentowanymi na planszach, zaaranżowane w 'artystycznym' nietadzie, zaprawione dozą humoru, pozwoliły na inne, mniej oficjalne spojrzenie na osoby piastujące najwyższe stanowiska w PW. Wystawa, ciesząca się wyjątkowo dużym zainteresowaniem była prezentowana przez 2 tygodnie na kruzgankach Gmachu Głównego, a następnie przez prawie dwa miesiące w Filii PW w Płocku.

Inny rodzaj zainteresowania, choć niemniej ważny, wzbudzają zawsze wystawy książek zagranicznych. Organizowane przez różne biblioteki PW, są okazją zarówno dla czytelników, jak i innych bibliotek do poznania najnowszej oferty piśmiennictwa naukowego. W 2012 roku wystawy zorganizowały:

- Biblioteka Wydziału Inżynierii Środowiska
- Biblioteka Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Systemów Informacyjno-Pomiarowych (IETSIP) - Wydział Elektryczny
- Biblioteka Wydziału MEiL
- Biblioteka Wydziału Inżynierii Lądowej;
- Biblioteka Wydziału Transportu
- Filia BG w Płocku
- Biblioteka Główna.

8.4. Projekt „Bibliotekarze dziedzinowi”

Realizowany od 2010 roku projekt przygotowania grupy pracowników BG PW do pełnienia roli bibliotekarzy dziedzinowych, w 2012 roku, po zakończeniu przez 13 osób etapu podstawowych szkoleń (w tym w zakresie opracowania rzeczowego kwalifikacje uzyskało 11 osób), przeszedł w kolejną fazę jego realizacji. Polegała ona na powierzeniu bibliotekarzom dziedzinowym wykonywania konkretnych bieżących prac realizowanych, dotychczas przez pracowników innych oddziałów.

W 2012 roku powierzano bibliotekarzom dziedzinowych następujące prace bieżące:

1. opracowanie rzeczowe książek,
2. udział w pracach związanych z aktualizacją struktury Układu Działowego, w tym opracowanie nowych słów kluczowych w języku polskim i języku angielskim, oraz reklasyfikacja zbiorów,
3. komunikowanie się z użytkownikami w sprawie dezyderatów na wystawę książek zagranicznych, a także zgłaszanie sugestii w zakresie innych bieżących nabytków,
4. badanie wykorzystania kupowanych zasobów,
5. gromadzenie list lektur oraz zamieszczanie tych informacji w katalogu,
6. przygotowywanie i przekazywanie materiałów informacyjnych użytkownikom np. informacji o zakupionych nowościach, tworzenie mini katalogów nowości kartotek dezyderatów do zakupu,
7. opracowanie szkoleń dziedzinowych (w zakresie ograniczonym do chemii) i bieżących materiałów informacyjnych
8. testowanie nowych narzędzi (multiwyszukiwarki) oraz oferowanych baz,
9. budowanie własnej bazy informacji (kontaktów) o wydziałach i nawiązywanie bieżącej współpracy z bibliotekami SBI.

Najważniejszym zadaniem tej grupy pracowników były w 2012 roku kontakty w wydziałami, pracownikami naukowymi i studentami, bieżące opracowanie rzeczowe zbiorów z wybranej tematyki, a także zadania związane z aktualizacją układu działowego wykorzystywanego dla organizacji zbiorów w Wolnym Dostępie oraz reklasyfikacją. Kwalifikacje bibliotekarzy dziedzinowych, dzięki udziałowi w pracach większej grupy osób, pozwalają sprawnie realizować projekt *Scalania katalogów* [...]. Były także pomocne przy realizacji programu szkoleń podstawowych i dla dyplomantów (chemia). Pełne wykorzystanie kwalifikacji bibliotekarzy dziedzinowych będzie możliwe po wdrożeniu planowanych zmian organizacyjnych w Bibliotece Głównej.

9. PODSUMOWANIE

W roku 2012 osiągnięto znaczący postęp w uzupełnieniu informacji o zbiorach bibliotek SBI w Centralnym Katalogu Zbiorów Bibliotek PW. Duże znaczenie dla całej społeczności PW, w tym także dla wielu bibliotek PW ma przyjęta przez Senat PW Uchwała dotycząca tworzenia Repozytorium PW. Niewątpliwie oba te działania poprawią jakość pracy SBI, a także kompletność i aktualność oferowanych informacji. Wpłyną także na poprawę współpracy merytorycznej pomiędzy jednostkami SBI.

Niezwykle ważne dla naszego środowiska było zakończenie prac nad *Sprawozdaniem z oceny funkcjonowania SBI*. Przyjęte wnioski, skutkujące m. in. utworzeniem Repozytorium PW, będą miały znaczenie dla organizacji pracy w całym systemie, a wraz z większą integracją zbiorów, wpłyną na poprawę jakości oferowanych usług. Temu celowi służy także rozbudowany system szkoleń, filmów instruktażowych, a także wprowadzanie nowego systemu identyfikacji wizualnej. Wszystkie te działania sprzyjają lepszemu wykorzystaniu oferowanych przez jednostki SBI zbiorów i usług.

Duże znaczenie dla pracy SBI ma stałe podnoszenie kwalifikacji przez pracowników bibliotek PW, ich udział w szkoleniach, konferencjach oraz współpraca z przedstawicielami innych bibliotek w kraju. Pozwala to na wypracowanie nowych metod pracy - skuteczniej współdziałających z przedstawicielami Uczelni i sprzyjających lepszej komunikacji z czytelnikami, a jednocześnie zapewniających stały rozwój zawodowy pracowników SBI.